

POSTANOWIENIE

Dnia 22 grudnia 2015 roku

Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Elżbieta Olechno – Obolewicz

Protokolant: Anita Piekutin

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2015 roku w Bielsku Podlaskim

na rozprawie

sprawy z wniosku **I. K.**

z udziałem **(...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K., Skarbu Państwa – Państwowego G. L. Państwowe N. N., (...) Państwowych Spółki Akcyjnej z siedzibą w (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.**

o ustanowienie służebności drogi koniecznej

postanawia:

I. ustanowić na nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...), położonej w miejscowości (...), obręb (...) Z., gmina N., o powierzchni 1,8400 ha, dla której Sąd Rejonowy w B.X Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w S. prowadzi księgę wieczystą nr (...), której aktualnym właścicielem jest (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K., służebność drogi koniecznej na rzecz kaźdoczesnego właściciela nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...), położonej w miejscowości (...), gmina N., o powierzchni 0,2400 ha, dla której Sąd Rejonowy w B.X Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w S. prowadzi księgę wieczystą nr (...), stanowiącej aktualnie własność I. K. – pasem gruntu o szerokości 4 m, długości 77,75 m i powierzchni 311 m⁽⁽²⁾⁾, oznaczonym kolorem czerwonym i literami: A, B, C, D, A – zgodnie z projektem służebności drogi koniecznej przedstawionym na szkicu sytuacyjnym z dnia 15 czerwca 2015 roku, sporządzonym przez biegłego sądowego z zakresu geodezji S. W., karta 299 akt sprawy, który to szkic stanowi integralną część niniejszego orzeczenia;

II. zasądzić od wnioskodawczyni I. K. na rzecz uczestnika postępowania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. tytułem jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności drogi koniecznej kwotę 1.009 złotych (jeden tysiąc dziewięć złotych) płatną w terminie 1 (jednego) miesiąca od daty uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia wraz z ustawowymi odsetkami w wysokości 8% w stosunku rocznym na wypadek uchybienia w terminie płatności;

III. nakazać pobrać na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w B.) od uczestnika postępowania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. kwotę 1.277,74 złotych (jeden tysiąc dwieście siedemdziesiąt siedem złotych i siedemdziesiąt cztery grosze) tytułem brakujących w sprawie wydatków;

IV. stwierdzić, że zainteresowani ponoszą we własnym zakresie pozostałe koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sędzia

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni I. K., po ostatecznym sprecyzowaniu stanowiska wniosła o ustanowienie służebności drogi koniecznej na nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...), położonej w miejscowości Z. stanowiącej własność (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. na rzecz każdego z właścicieli nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...), położonej w miejscowości Z., pasem gruntu oznaczony literami A, B, C, D, A o powierzchni 311 m², zgodnie z projektem służebności drogi koniecznej przedstawionym na szkicu biegłego sądowego z zakresu geodezji S. W. z dnia 15 czerwca 2015 roku. Wnioskodawczyni nadto wносиła o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania od uczestnika postępowania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. (k. 396v).

Uczestnik postępowania (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K., co do zasady poparł wniosek, oponując jednak ustanowieniu służebności drogi koniecznej na działce oznaczonej numerem geodezyjnym (...) i wnosząc ewentualnie o ustanowienie służebności drogi koniecznej zgodnie z dwoma pozostałymi wariantami przedstawionymi przez biegłego sądowego z zakresu geodezji w ten sposób, aby służebność przebiegła przez nieruchomość oznaczoną numerem geodezyjnym (...) stanowiącą własność Skarbu Państwa – Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych – N. N. lub przez nieruchomości oznaczone numerem geodezyjnym (...). Podnosił, iż najbardziej optymalnym i najmniej uciążliwym byłoby wyznaczenie drogi koniecznej poprzez nieruchomość oznaczoną numerem geodezyjnym (...), ponieważ istniejący tam trakt jest wykorzystywany przez Lasy Państwowe, ewentualnie przychylił się do ustanowienia służebności poprzez nieruchomości oznaczone numerami geodezyjnymi (...). Uczestnik postępowania podkreślał, iż przysługujące mu prawo własności jest chronione konstytucyjnie i ustanowienie służebności poprzez działkę oznaczoną numerem geodezyjnym (...) ograniczałoby jego prawa oraz utrudniało realizację planów inwestycyjnych związanych z ewentualnym urządzeniem bocznicy kolejowej na wskazanej działce w związku z planowanym urządzeniem wysypiska odpadów. Ustanowienie służebności drogi koniecznej na działce oznaczonej numerem geodezyjnym (...) zamykałoby dostęp do torów kolejowych. Dodał, iż ustanowienie służebności we wskazanym wariantcie doprowadziłoby także do nieuzasadnionego zwiększenia wartości nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...) kosztem nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...) (k. 396v – 397v).

Uczestnik postępowania Skarb Państwa – Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasów Państwowych N. N., co do zasady przychylił się do wniosku, oponując jednak ustanowieniu służebności na nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...), podnosząc, iż stanowiłoby to rozdzielenie jednolitego kompleksu leśnego, zaś stopień uciążliwości należy oceniać z punktu widzenia nieruchomości, a nie jej właściciela. Podał, iż w wariantcie drogi koniecznej oznaczonej przez biegłego sądowego z zakresu geodezji literami A, B, C, D, A – droga jest najkrótsza i już urządzona. Podniósł, iż plany inwestycyjne uczestnika postępowania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. są niesprecyzowane, a nadto w przypadku zmiany okoliczności istnieje możliwość zmiany służebności. Uczestnik postępowania wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. (k. 328v).

Uczestnik postępowania (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o ustanowienie służebności drogi koniecznej zgodnie z wnioskiem, ostatecznie pozostawiając wniosek do uznania Sądu i wnosząc o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego (k. 329).

Uczestnik postępowania (...) Państwowe Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o oddalenie wniosku w przypadku, gdyby służebność drogi koniecznej miała przebiegać przez nieruchomość oznaczoną numerem geodezyjnym (...), ewentualnie w sytuacji ustanowienia służebności na wskazanej nieruchomości wniósł o ustanowienie służebności za wynagrodzeniem na prawie użytkownika wieczystego (k. 220).

Sąd Rejonowy ustalił i zważył, co następuje:

Nieruchomość oznaczona numerem geodezyjnym (...) o powierzchni 0,2400 ha położona w miejscowości (...) pierwotnie stanowiła własność A. i L. małżonków K. na zasadzie wspólności ustawowej małżeńskiej. Prawo własności wymienionej nieruchomości małżonkowie nabyli na podstawie aktu własności ziemi numer (...)457- (...) z dnia 30 czerwca 1975 roku (k. 99), zaś samą nieruchomość nabyli nieformalną umową sprzedaży w 1959 roku (k. 183 – zeznania L. K.). Na podstawie umowy darowizny z dnia 30 grudnia 1994 roku sporządzonej przed notariuszem M. W. prowadzącą Kancelarię Notarialną w B. Repertorium A numer (...) prawo własności nieruchomości zabudowanej domem mieszkalnym zostało przekazane na rzecz córki małżonków I. K. (k. 97 – 98). Dla wymienionej nieruchomości jest prowadzona księga wieczysta przez Sąd Rejonowy w B.X Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w S. (k. 10 – 17) numer KW (...). Przedmiotowa działka z dwóch stron, od strony południowej i zachodniej, sąsiaduje z nieruchomością oznaczoną numerem geodezyjnym (...) (k. 8 – 9 fragment mapy ewidencyjnej), będącą działką leśną i stanowiącą własność uczestnika postępowania Skarbu Państwa – Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych N. N. (k. 136). Nieruchomość oznaczona numerem geodezyjnym (...) graniczy od strony północnej z działką oznaczoną numerem geodezyjnym (...), która znajduje się w użytkowaniu wieczystym uczestnika postępowania (...) Państwowych Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na podstawie decyzji znak: (...) z dnia 27 września 1999 roku Wojewody (...) (k. 220). Przez działkę oznaczoną numerem geodezyjnym (...) o powierzchni 19,85 ha przebiega linia kolejowa. Przedmiotowa działka zgodnie z decyzją numer (...) Ministra Infrastruktury i (...) z dnia 24 marca 2014 roku (Dz.Ur. z 2014 r., poz. 25) jako teren, na którym usytuowane są linie kolejowe, stanowi teren zamkniętym zastrzeżony ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa (k. 224 – 225). Dla wymienionej nieruchomości jest prowadzona księga wieczysta przez Sąd Rejonowy w B.X Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w S. numer KW (...) (k. 220, 136). Nieruchomość oznaczona numerem geodezyjnym (...) graniczy również od strony wschodniej z nieruchomością oznaczoną numerem geodezyjnym (...) stanowiącą aktualnie własność uczestnika postępowania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K.. Własność nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...) wraz z prawem własności nieruchomości oznaczonych numerami geodezyjnymi (...) – stanowiącymi zorganizowaną gospodarczo całość służącą do prowadzenia działalności rolniczej w formie upraw uczestnik postępowania nabył od Skarbu Państwa – Agencji Nieruchomości rolnych na podstawie umowy sprzedaży z dnia 3 marca 2014 roku sporządzonej przed notariuszem B. B. prowadzącą Kancelarię Notarialną w S. Repertorium A Numer (...). Płatność ceny nabycia została rozłożona na raty płatne począwszy od 30 listopada 2015 roku do 2028 roku. W umowie uczestnik postępowania zobowiązał się do utrzymywania nabywanych nieruchomości zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki w celu wykonywania na niej działalności rolniczej. W wypadku nie wywiązania się z tego obowiązku lub zmiany i przeznaczenia przedmiotu nabycia w całości lub części na inne cele zbywca zastrzegł prawo wypowiedzenia warunków płatności (§ 6 umowy) (k. 117 – 128 umowa). Dla nieruchomości stanowiących własność (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. prowadzona jest księga wieczysta przez Sąd Rejonowy w B.X Zamiejskowy Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w S. (k. 101 – 132, 18 – 47) numer KW (...). Aktualnie na nieruchomościach oznaczonych numerami geodezyjnymi (...) prowadzona była uprawa nostryka (k. 329). W dniu 17 lipca 2014 roku uczestnik postępowania złożył do N. N. wniosek o sporządzenie planu dla działek o numerach geodezyjnych (...). Plan zalesień został sporządzony w dniu 29 lipca 2014 roku. Od chwili sporządzenia planu zalesień uczestnik postępowania nie informował nadleśnictwa o planach zmiany zagospodarowania w przyszłości działek (k. 230 – 237 – dokumentacja z N. N.)

Wymienione powyżej nieruchomości znajdują się na obszarze gminy N., która nie posiada aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego. Natomiast zgodnie ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy N.” działki oznaczone numerami geodezyjnymi (...) znajdują się na terenach do zalesień określonych według granic polno – leśnych i wniosków do studium oraz działki oznaczone numerami geodezyjnymi (...) znajdują się na obszarze projektowanego gminnego składowiska odpadów stałych (k. 71 – zaświadczenie; k. 80 – informacja).

Działki oznaczone numerami geodezyjnymi (...) stanowią użytki rolne i leśne (k. 82 – informacja).

Działka oznaczona numerem geodezyjnym (...) graniczy z działką oznaczoną numerem geodezyjnym (...) stanowiącą drogę łączącą się z przejazdem kolejowym na działce oznaczonej numerem geodezyjnym (...), a następnie z drogą

relacji S. – K. (k. 9 – fragment mapy ewidencyjnej). Działka oznaczona numerem geodezyjnym (...) jest zabudowana dwoma budynkami mieszkalnym i trzema budynkami gospodarczymi i nie posiada bezpośredniego dostępu do drogi publicznej przebiegającej przez działkę oznaczoną numerem geodezyjnym (...) i dalej do drogi relacji S. – K.. Droga wyznaczona na działce o numerze geodezyjnym (...) przebiega przez tory kolejowa znajdujące się na nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...), a następnie dochodzi do drogi relacji S. – K.. Obecnie dostęp do drogi znajdującej się na działce oznaczonej numerem geodezyjnym (...) z działki oznaczonej numerem geodezyjnym (...) odbywa się poprzez trakt znajdujący się na skraju działki oznaczonej numerem geodezyjnym (...), przy granicy z działką oznaczona numerem geodezyjnym (...) (k. 89 – wydruk; k. 183 – protokół z oględzin). Wymieniony trakt istniał już w dacie nabycia nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...) przez małżonków K. w 1959 roku i od tego czasu był przez nich wykorzystywany (k. 183 – zeznania L. K.). Wskazany trak powstał na skutek jego użytkowania poprzez przejazdy, szlak nie jest w całości utwardzony. Na granicy pomiędzy nieruchomościami oznaczonymi numerami geodezyjnymi (...) porasta roślinność w postaci samosiejek.

Obecnie nieruchomości oznaczone numerami geodezyjnymi (...) są wykorzystywane przez uczestnika postępowania w celach rolniczych. W trakcie oględzin w dniu 8 kwietnia 2015 roku na granicy pomiędzy działkami oznaczonymi numerami geodezyjnymi (...) a (...) i (...) przedstawiciel uczestnika postępowania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. okazał szlak powstały na skutek przejazdu maszyn rolniczych, który nie był jednak urządzony i pozostawały na nim pozostałości po korzeniach oraz krzewach (k. 189 – wydruk, k. 184 – protokół z oględzin, k. 359 – 360 – dokumentacja fotograficzna). Szlak ten dochodził do stanowiącej drogę gminną nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...), na której widoczne były koleiny po przejeździe ciężkiego sprzętu. Wskazana droga dochodzi do przejazdu kolejowego i łączy się z drogą relacji S. – K.. Opisywana droga w trakcie oględzin była nierówna, przebiegała przy granicy z działkami leśnymi ((...)) oraz uprawnymi. Podczas oględzin przedstawiciel uczestnika postępowania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. wskazał także na trakt biegnący poprzez działkę oznaczoną numerem geodezyjnym (...), łączący się z działką oznaczoną numerem geodezyjnym (...) i dochodzący do nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...). Przedmiotowy szlak nie stanowi urzędowej drogi przejazdowej, porośnięty jest roślinnością leśną, która miejscami utrudnia jego przejście (k. 184 – 184v – protokół z oględzin).

Poza sporem pozostawała okoliczność, iż w okresie poprzedzającym złożenie wniosku w przedmiotowej sprawie pomiędzy uczestnikiem postępowania (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. a wnioskodawczynią reprezentowaną przez agencję nieruchomości toczyły się rozmowy, co do ewentualnego nabycia przez I. K. części nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...) na potrzeby drogi dojazdowej (k. 177 – 179 – korespondencja mailowa). Zainteresowani także na wstępnym etapie postępowania rozważali ugodowe zakończenie postępowania (k. 84).

Bezsporna pozostawała okoliczność, iż nieruchomość wnioskodawczyni nie ma odpowiedniego dostępu do drogi publicznej, przy czym stan taki istniał jeszcze przed nabyciem wymienionych powyżej nieruchomości przez uczestnika postępowania (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K.. Powyższe stwierdzenie znalazło odzwierciedlenie we fragmentach mapy nieruchomości dołączonych do akt sprawy (k. 8,9), wydruku (k. 89), szkicu biegłego z zakresu geodezji S. W. (k. 298 – 299), jak również oględzinach nieruchomości dokonanych z udziałem Sądu w dniu 8 kwietnia 2015 roku (k. 182 – 185). Okoliczność ta nie była w trakcie postępowania kwestionowana przez żadnego z zainteresowanych. Kwestią sporną pozostawało jedynie ustalenie przebiegu drogi przez nieruchomości sąsiednie przy uwzględnieniu regulacji przewidzianej w art. 145 k.c. oraz interesów wszystkich zainteresowanych.

Zgodnie z przepisem art. 145 k.c. jeżeli nieruchomość nie ma odpowiedniego dostępu do drogi publicznej lub do należących do tej nieruchomości budynków gospodarskich, właściciel może żądać od właścicieli gruntów sąsiednich ustanowienia za wynagrodzeniem potrzebnej służebności drogowej (droga konieczna) (§ 1). Przeprowadzenie drogi koniecznej nastąpi z uwzględnieniem potrzeb nieruchomości niemającej dostępu do drogi publicznej oraz z najmniejszym obciążeniem gruntów, przez które droga ma prowadzić. Jeżeli potrzeba ustanowienia drogi jest następstwem sprzedaży gruntu lub innej czynności prawnej, a między interesowanymi nie dojdzie do porozumienia, sąd zarządzi, o ile to jest możliwe, przeprowadzenie drogi przez grunty, które były przedmiotem tej czynności

prawnej (§ 2). Przeprowadzenie drogi koniecznej powinno uwzględniać interes społeczno – gospodarczy (§ 3). Odpowiedni dostęp do drogi publicznej (art. 145 § 1 k.c.) powinien obejmować także możliwość przejazdu pojazdów mechanicznych, chyba że nie uzasadniają tego potrzeby nieruchomości władnanej, konfiguracja granic, ukształtowanie terenu lub interes społeczno – gospodarczy. Swobodny dostęp jest naturalnym warunkiem korzystania z nieruchomości; w klasycznym ujęciu oznacza możliwość dojścia i dojazdu do nieruchomości. Jak się podkreśla, także w judykaturze Sądu Najwyższego, korzystanie z samochodu stało się standardem cywilizacyjnym i jego funkcja, zwłaszcza użytkowa, będzie się umacniać (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 roku, III CZP 5/11, OSNC 2012, nr 3, poz. 28). Biorąc to pod uwagę, należy stwierdzić, że współczesna, dynamiczna wykładnia pojęcia „dostęp do nieruchomości” – także „odpowiedni dostęp do drogi publicznej” w rozumieniu art. 145 § 1 k.c. – musi obejmować komunikację z nieruchomością za pomocą samochodów, a szerzej – za pomocą pojazdów mechanicznych służących do przemieszczania się lub przewożenia towarów. Oznacza to, że obecnie dojazd samochodem (pojazdem mechanicznym) powinien być co do zasady składnikiem odpowiedniego dostępu nieruchomości do drogi publicznej. „Przeprowadzenie” (verbum legis) drogi koniecznej zależy od oceny potrzeb nieruchomości izolowanej i „możliwości” nieruchomości, która ma być obciążona, a także od interesu społeczno – gospodarczego. Duże znaczenie mają również okoliczności obiektywne, techniczne, gdyż przeprowadzenie drogi koniecznej może być wyłączone albo znacznie utrudnione na skutek zastanego, utrwalonego sposobu zagospodarowania nieruchomości, niekorzystnego ukształtowania terenu albo konfiguracji granic, zarówno naturalnych, jak i geodezyjnych. (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2014 roku, III CZP 14/14, OSNC 2015/1/8, LEX nr 1491111). W przepisie art. 145 § 2 k.c. zawarto zasadę proporcjonalności, zgodnie z którą przeprowadzenie drogi koniecznej musi uwzględniać nie tylko potrzeby nieruchomości izolowanej, ale także zakres obciążenia nieruchomości odgradzającej dostęp do drogi publicznej. Ustanowienie służebności drogi koniecznej jest zatem wynikiem bilansu korzyści i strat wynikających z przeprowadzenia drogi. Przepis art. 145 § 3 k.c. ustanawia natomiast klauzulę generalną odsyłającą do reguł pozaprawnych, obejmujących nie tylko interesy właścicieli sąsiadujących nieruchomości, ale także interes publiczny. Podstawową przesłanką ustanowienia służebności drogi koniecznej jest brak dostępu nieruchomości do drogi publicznej. Za drogę publiczną uważać przy tym należy drogę zaliczoną na podstawie ustawy z 1985 roku o drogach publicznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 460 j.t. ze zm.) do jednej z kategorii dróg, z której może korzystać każdy, zgodnie z jej przeznaczeniem, z ograniczeniami i wyjątkami określonymi w tej ustawie lub innych przepisach szczególnych (drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne) (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2012 roku, IV CSK 34/12, LEX nr 1230155). Na podstawie przepisu art. 2 ust. 1 powołanej ustawy drogi publiczne ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe; drogi wojewódzkie; drogi powiatowe; drogi gminne. Zgodnie z art. 4 pkt 2 cytowanej ustawy droga oznacza budowlę wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi, urządzeniami oraz instalacjami, stanowiącą całość techniczno – użytkową, przeznaczoną do prowadzenia ruchu drogowego, zlokalizowaną w pasie drogowym.

Należy także wskazać, iż jest oczywiste, że po ustanowieniu służebności gruntowej może dojść, z różnych przyczyn (cywilizacyjnych, gospodarczych, społecznych, przyrodniczych itp.), do takiej zmiany stosunków, która – ze względu na nową sytuację, a zwłaszcza wynikającą z niej ważną potrzebę gospodarczą – uzasadnia zmianę treści lub sposobu wykonywania służebności. W wypadku służebności drogi koniecznej (art. 145 k.c.) może chodzić np. o poszerzenie szlaku służebnego, przeniesienie go na inne miejsce, niwelację wzniesień lub złagodzenie zakrętów, ułożenie nowej nawierzchni, dozwoleń na korzystanie z innych środków komunikacji, zmianę częstotliwości przejazdów itp. Nie ulega przy tym wątpliwości, że inaczej niż przy znoszeniu służebności (art. 294 k.c.) interes gospodarczy uzasadniający zmianę treści służebności lub sposobu jej wykonywania może leżeć zarówno po stronie właściciela nieruchomości obciążonej, jak i po stronie właściciela nieruchomości władnanej; w pierwszym wypadku chodzi przede wszystkim o zmniejszenie dolegliwości spowodowanej istnieniem (wykonywaniem) służebności, w drugim natomiast o urzeczywistnienie lub zwiększenie udogodnień, które stwarza uprawnienie do korzystania z nieruchomości obciążonej. Wyrazem uznania, że służebności gruntowe nie mogą mieć stałej i niezmiennej treści, jest między innymi art. 291 k.c. (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2007 roku, III CZP 70/07, OSNC 2008/9/100, Biul.SN 2007/7/9).

Wnioskodawczyni w toku sprawy konsekwentnie przedstawiała propozycję przebiegu drogi koniecznej przez działkę uczestnika postępowania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. oznaczoną numerem geodezyjnym (...) wzdłuż granicy z działką oznaczoną numerem geodezyjnym (...), do drogi znajdującej się na nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...). Wbrew początkowym twierdzeniom I. K. (k. 4), uczestnik postępowania (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. nie podjął żadnych działań mających na celu zniszczenie istniejącego szlaku dojazdowego na wymienionych nieruchomościach.

Uczestnicy postępowania co do zasady nie kwestionowali potrzeby wytyczenia drogi koniecznej. Uczestnik postępowania (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. pozostawił wniosek do uznania Sądu, natomiast uczestnik postępowania (...) Państwowe Spółka Akcyjna z siedzibą w W. ewentualnie dopuszczał możliwość ustanowienia służebności przez działkę oznaczoną numerem geodezyjnym (...). Uczestnik postępowania Skarb Państwa – Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasów Państwowych N. N. oponował ustanowieniu służebności przechodzącej przez działkę oznaczoną numerem geodezyjnym (...). Natomiast uczestnik postępowania (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. sprzeciwiał się ustanowieniu służebności przez działkę oznaczoną numerem geodezyjnym (...) przy granicy z działką oznaczoną numerem geodezyjnym (...) i wnosił o ustanowienie służebności przechodzącej przez działkę oznaczoną numerem geodezyjnym (...) jak wariant najmniej uciążliwy, ewentualnie dopuszczał ustanowienie służebności poprzez działki oznaczone numerami geodezyjnymi (...) przy granicy z działką oznaczoną numerem geodezyjnym (...).

Kierując się wnioskiem wnioskodawczyni oraz stanowiskiem uczestnika postępowania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. biegły sądowy z zakresu geodezji S. W., na zlecenie Sądu (k. 191), sporządził opinię na piśmie (k. 297 – 299), w której przedstawił 3 warianty, wytyczenia pasów gruntu, które stanowiłyby przedmiot służebności drogi koniecznej. W pierwszym wariantcie oznaczonym przez biegłego na szkicu sytuacyjnym literami A – B – C – D – A (przebieg wskazywany przez wnioskodawczynię) droga konieczna przebiegałaby prostym pasem gruntu o łącznej powierzchni 311m², szerokości 4 m i długości 77,75 m, który to pas gruntu był wykorzystywany do dojazdu na nieruchomość wnioskodawczyni. W tym wariantcie odległość od działki wnioskodawczyni do drogi utwardzonej wynosi 88 m, zaś do przystanku autobusowego 1016 m. Wariant drugi został oznaczony przez biegłego literami E – F – G – H – E i przebiegał przez działki oznaczone numerem geodezyjnym (...) wzdłuż granicy z działką oznaczoną numerem geodezyjnym (...), prostym pasem gruntu o szerokości 4 m i długości 304,75 m oraz miał powierzchnię 1219 m². W analizowanym wariantcie odległość z nieruchomości wnioskodawczyni do drogi utwardzonej wynosił 900 m, zaś do przystanku autobusowego 1020 m. Wariant trzeci został wytyczony przez działkę oznaczoną numerem geodezyjnym (...), literami I – J – K – L – M – N – O – P – R – S – I, jako pas gruntu stanowiący linię łamaną, o powierzchni 1163 m², szerokości 4 m i długości 290,75 m. W tym wariantcie odległość z działki wnioskodawczyni do drogi utwardzonej wynosiła 845 m, zaś do przystanku autobusowego 960 m.

Zainteresowani nie zgłosili zastrzeżeń do opinii biegłego sądowego z zakresu geodezji (k. 317, 328 – 329).

Uwzględniając powyższe rozważania, w tym wnioski zawarte w opinii biegłego z zakresu geodezji, w ocenie Sądu należało uwzględnić stanowisko wnioskodawczyni i opowiedzieć się za wariantem przebiegu służebności drogi koniecznej przechodzącym przez działkę oznaczoną numerem geodezyjnym (...) wzdłuż granicy z działką oznaczoną numerem geodezyjnym (...). Zdaniem Sądu jest to wariant najbardziej optymalny i o najmniejszym obciążeniu powierzchniowym, umożliwiający sprawne przemieszczanie się oraz nieutrudniający korzystania przez właściciela nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...) z jego działki. W tym wariantcie odległość do drogi utwardzonej z działki wnioskodawczyni jest najkrótsza, co jest istotne przy uwzględnieniu, możliwości dojścia i dojazdu do nieruchomości pojazdami mechanicznymi. Dojazd samochodem (pojazdem mechanicznym) stanowi składnik odpowiedniego dostępu nieruchomości do drogi publicznej, stąd mniejsze znaczenie miało kryterium odległości z działki wnioskodawczyni od przystanku komunikacji publicznej. Przedstawiciel uczestnika postępowania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. przyznał, iż ten pas gruntu jest także wykorzystywany podczas prac polowych jako pas techniczny. Ustanowienie służebności w tym zakresie nie powoduje utrudnienia w dostępie do drogi znajdującej się na działce oznaczonej numerem geodezyjnym (...), jak również nie utrudnia

podejmowania prac rolniczych na działce oznaczonej numerem geodezyjnym (...). Aktualnie nie istnieje plan zagospodarowania przestrzennego wymienionych nieruchomości, nadto uczestnik postępowania, podnosząc, iż na granicy działek oznaczonych numerami geodezyjnymi (...) mogłaby powstać bocznica, nie wykazał, aby spółka miał w tym zakresie sprecyzowane plany, których realizacja byłaby utrudniona z uwagi na przebieg służebności. Poza sporem pozostawał okoliczność, iż nieruchomości oznaczone numerami geodezyjnymi (...) mają charakter rolny i znajdują się na obszarze planowanego gminnego składowiska odpadów. Działka oznaczona numerem geodezyjnym (...) ma charakter rolny. Spółka wykorzystuje wymienione nieruchomości do celów rolniczych, zaś jedynym działaniem jakie podjęła w zakresie zmiany ich przeznaczenia było wystąpienie z wnioskiem o zalesienie tych obszarów. Plany te nie zostały jednak dotychczas zrealizowane, przy czym trudno uznać, iż ustanowienie służebności uniemożliwiłoby zalesienie terenu. Nie można także pominąć, iż zgodnie z umową sprzedaży z dnia 6 marca 2014 roku, na podstawie której uczestnik postępowania nabył prawo własności nieruchomości, w okresie spłaty ceny nabycia nieruchomości do 2028 roku, uczestnik postępowania jest zobligowany do prowadzenia prawidłowej gospodarki w celu wykonywania działalności rolniczej. Niewątpliwie działki oznaczone numerami geodezyjnymi (...) wykorzystywane są aktualnie w celach rolniczych i przy granicy tych działek z działką oznaczoną numerem geodezyjnym (...) nie ma urządzonego szlaku do przejazdu, a jest to teren, który został uprzętnięty do celów produkcji rolnej, ewentualne wyznaczenie służebności w tym wariantcie stanowiłoby największe obciążenie powierzchniowe, nadto wyznaczona w ten sposób droga prowadziłaby do drogi znajdującej się na działce oznaczonej numerem geodezyjnym (...), która nie stanowi drogi utwardzonej, posiada kolejny po przejeździe sprzętu ciężkiego, co negatywnie wpływa na jej walory komunikacyjne samochodami osobowymi. Nieuzasadnionym byłoby także ustanowienie służebności przebiegającej przez działkę oznaczoną numerem geodezyjnym (...). Istniejący na tej działce szlak nie stanowi w zasadzie wyznaczonej drogi przejazdu, jest tzw. „przecinką” i przebiega przez środek nieruchomości, jest wykorzystywany przy pracach leśnych i z uwagi na jego usytuowanie na działce leśnej i porastającą tam roślinność, miejscami uniemożliwia nawet przejście. Dodatkowo ewentualna droga wyznaczona przez działkę oznaczoną numerem geodezyjnym (...) także łączyłaby się z drogą przebiegającą po działce oznaczonej numerem geodezyjnym (...). Wyznaczony w ten sposób szlak stanowiłby również znaczne obciążenie powierzchniowe i jak słusznie podnosił uczestnik postępowania Skarb Państwa – Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasów Państwowych N. N., prowadziłby do nieuzasadnionego rozdzielania jednolitego kompleksu leśnego.

Podsumowując powyższe, Sąd doszedł do przekonania, że należy opowiedzieć się za wersją przebiegu drogi koniecznej przez działkę oznaczoną numerem geodezyjnym (...) przy granicy z działką oznaczoną numerem geodezyjnym (...). Przedmiotowy wariant w dostatecznym stopniu zaspokaja potrzeby dojazdowe do nieruchomości wnioskodawczyni, a jednocześnie stanowi najmniejsze obciążenie zarówno gruntów uczestniczki postępowania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K., jak i gruntów pozostałych wskazanych w opinii biegłego. Wersja oznaczona przez biegłego literami A – B – C – D – A przewiduje przebieg drogi przez grunt rolny, położony na jednej działce wydzielonej ewidencyjnie i zajmuje najmniejszy obszar gruntu, a nadto pokrywa się z dotychczasowym sposobem korzystania z nieruchomości zarówno przez wnioskodawczynię i jej poprzedników prawnych, lecz także przez samego uczestnika postępowania. Natomiast droga według wersji oznaczonej przez biegłego sądowego z zakresu geodezji literami E – F – G – H – E przebiegałaby aż przez dwie nieruchomości, graniczące z działką leśną i wymagałaby całkowitego urządzenia. Zdaniem Sądu w ustalonym w sprawie stanie faktycznym, w tym przy uwzględnieniu sposobu wykorzystywania działek przez uczestnika postępowania (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K., ustanowienie służebność przez działki oznaczone numerami geodezyjnymi (...) stanowiłoby znacznie silniejszą ingerencję w prawo własności i o wiele większe obciążenie powierzchniowe niż na samej działce rolnej oznaczonej numerem geodezyjnym (...) zwłaszcza, że wskazany pas gruntu oznaczony literami A – B – C – D – A jest także wykorzystywany przez samego uczestnika postępowania przy pracach polowych. Sąd nie brał także pod uwagę wersji oznaczonej na szkicu biegłego z zakresu geodezji literami I – J – K – L – M – N – O – P – R – S – I, zaprezentowanej przez uczestnika postępowania (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. w toku sprawy. Podkreślić należy, że przedstawiony przejazd był przejazdem niemalże najdłuższym, stanowiącym linię łamaną, rozdzielającym nieruchomość leśną na dwie części i podobnie jak wariant oznaczony literami E – F – G – H – E znajdujący się w odległości prawie dziesięciokrotnie dłuższej w zakresie odległości działki wnioskodawczyni od drogi utwardzonej, co niewątpliwie znacznie utrudniałoby dostęp do nieruchomości władnącej. Zarówno w przypadku obszaru służebności oznaczonego

literami I – J – K – L – M – N – O – P – R – S – I, jak i literami E – F – G – H – E ich duży obszar wiązałby się z koniecznością uiszczenia wynagrodzenia za ustanowienie służebności w wysokości kilkukrotnie odbiegającej od wynagrodzenia za wariant oznaczony literami A – B – C – D – A. Mając na uwadze stanowiska zainteresowanych oraz charakter nieruchomości oznaczonej numerem geodezyjnym (...) Sąd nie rozważał także możliwości ustanowienia drogi koniecznej na tej nieruchomości, która stanowi linię kolejową i ma status terenu zamkniętego ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa.

W ocenie Sądu przedstawiona przez biegłego z zakresu geodezji opinia zasługiwała na uwzględnienie jako spełniająca stawiane jej wymogi. Biegły w sposób staranny i wnikliwy dokonał analizy zleconego zagadnienia oraz w sposób wyczerpujący, stanowczy i zrozumiały udzielił odpowiedzi na postawione pytanie. Opinia została poparta specjalistyczną wiedzą i wieloletnim doświadczeniem zawodowym biegłego. Zainteresowani nie zgłosili zarzutów w odniesieniu do opinii. W tych okolicznościach ustalenia wynikające z przedmiotowej opinii posłużyły za miarodajne źródło rozstrzygnięcia w sprawie w zakresie przebiegu służebności drogi koniecznej.

Reasumując, Sąd uznał, że ustanowienie służebności drogi koniecznej na rzecz nieruchomości wskazanej we wniosku według wersji oznaczonej przez biegłego sądowego z zakresu geodezji S. W. literami A – B – C – D – A w opinii z dnia 15 czerwca 2015 roku, zgodne jest ze wszelkimi wytycznymi zawartymi w treści przepisu art. 145 k.c. Ustanowienie służebności drogi koniecznej zgodnie z przedmiotową wersją odpowiada także interesowi społeczno – gospodarczemu (art. 145 § 3 k.c.). Utrwalona już linia orzecnicza Sądu Najwyższego wskazuje, że ustanowienie służebności drogi koniecznej z uwzględnieniem interesu społeczno – gospodarczego polega na takim wytyczeniu szlaku drożnego, aby w jak najmniejszym stopniu obciążał nieruchomości sąsiednie, aby właściciele nieruchomości obciążonych doznawali jak najmniejszego uszczerbku.

Na okoliczność ustalenia wynagrodzenia należnego za ustanowienie służebności drogi koniecznej Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości A. T., przy czym na wniosek uczestnika postępowania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K., biegły określił wynagrodzenie odnosząc się do wszystkich trzech wersji przebiegu służebności drogowej. Biegły (k. 336 – 363) odnosząc się do wariantu oznaczonego literami A – B – C – D – A (k. 359 – dokumentacja fotograficzna) wskazał, iż jest to ujeżdżony pas gruntu przez przejazd i ruch pieszki, prowadzący po skraju działki oznaczonej numerem geodezyjnym (...). Teren nie jest zarośnięty i widoczne są na nim ślady użytkowania. Biegły zaznaczył, że podłoże jest ujeżdżone od strony działki oznaczonej numerem geodezyjnym (...) i wymaga utwardzenia od strony południowej, zaś pas gruntu o szerokości 2,5 m wymaga wyrównania i utwardzenia. W zakresie wariantu oznaczonego literami E – F – G – H – E (k. 359 – 360 – dokumentacja fotograficzna) biegły podał, iż teren nie jest zarośnięty, ale przycięcia będą wymagały nisko wystające gałęzie drzew z lasu z działki oznaczonej numerem geodezyjnym (...). Pas gruntu o szerokości 4 m będzie wymagał wyrównania i utwardzenia, dodatkowo zaistniałaby konieczność urządzenia bramy wjazdowej z furtką w ogrodzeniu działki wnioskodawczyni. Analizując wariant oznaczony literami I – J – K – L – M – N – O – P – R – S – I (k. 360 – dokumentacja fotograficzna) biegły wskazał, iż droga konieczna przebiegałaby od drogi gruntowej biegnącej przez działkę oznaczoną numerem geodezyjnym (...) i prowadziłaby przez przecinkę leśną, przez środek działki leśnej oznaczonej numerem geodezyjnym (...) w kierunku północnym do działki oznaczonej numerem geodezyjnym (...). Biegły dodał, iż przebieg drogi w tym wariantcie o szerokości 4 m wymuszałby wycięcie 11 sosen w wieku od 15 do 50 lat, nadto na całej długości teren wymagałby wycięcia wystających korzeni, wyrównania i utwardzenia podłoża. Ponownie wystąpiłaby konieczność wykonania bramy wjazdowej w ogrodzeniu działki wnioskodawczyni. Biegły przedstawił w opinii sposoby wyliczenia wynagrodzenia za ustanowienie służebności drogi koniecznej wskazując, iż może to nastąpić w sposób bezpośredni i pośredni. Z uwagi na brak danych rynkowych o cenach transakcyjnych nieruchomości z ustanowioną służebnością drogi koniecznej, biegły określił wartość wynagrodzenia w sposób pośredni w oparciu o wartość rynkową nieruchomości nieobciążonej. Sposób pośredni stanowi iloczyn powierzchni zajętego gruntu pod drogę konieczną i wartości rynkowej jednostki porównawczej nieruchomości nieobciążonej, z uwzględnieniem innych elementów mających wpływ na wartość wycenianego prawa. Biegły dodał, iż przy ustalaniu wynagrodzenia wartości służebności drogi koniecznej uwzględnia się również koszty związane z ustanowieniem służebności (np. budowa drogi – utwardzenie nawierzchni) oraz koszty wprowadzenia nowych nasadzeń roślinnych lub koszty wycinki drzew oraz

opłat związanych z wycinką oraz usuwaniem drzew i krzewów. Biegły poddał analizie szereg transakcji sprzedaży nieruchomości celem ustalenia ceny średniej, minimalnej i maksymalnej oraz współczynników korygujących, jak również wyszczególnił cechy rynkowe i charakterystykę nieruchomości. Uwzględniając powyższe biegły ustalił, że wartość wynagrodzenia przy przyjęciu opcji oznaczonej literami:

- A – B – C – D – A wynosi 1.009 złotych jednorazowo lub w kwotach po 115,29 złotych płatnych w dziesięciu rocznych ratach,
- E – F – G – H – E wynosi 6.768 złotych jednorazowo lub w kwotach po 773,30 złotych płatnych w dziesięciu rocznych ratach,
- I – J – K – L – M – N – O – P – R – S – I wynosi 6.714 złotych jednorazowo lub w kwotach po 767,13 złotych płatnych w dziesięciu rocznych ratach.

W ocenie Sądu, opinia biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości A. T. posiada niezaprzeczalny walor dowodowy. Opinia jest kategorięczna i przekonywająca, a tym samym dostatecznie wyjaśnia okoliczności dotyczące sposobu ustalenia wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności drogi koniecznej. Mając na uwadze powyższe Sąd przyjął przeprowadzoną w sprawie opinię biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości za merytorycznie trafną i posłużył się nią przy ustalaniu stanu faktycznego w odniesieniu do wymienionych okoliczności. Należy podkreślić, że biegły oparł swe ustalenia na szczegółowej analizie zarówno przedmiotu wyceny, jak i warunków lokalnego rynku. Wynagrodzenie za ustanowienie drogi koniecznej nie jest odszkodowaniem, lecz powinno stanowić świadczenie ekwiwalentne, pełni więc funkcję ceny i ma charakter obligacji realnej, obowiązek bowiem jego uiszczenia wynika ze stosunku prawnorzeczowego, jakim jest ustanowienie ograniczonego prawa rzeczowego. Wynagrodzenie należy się za samo ustanowienie służebności drogowej i jest niezależne od szkody właściciela nieruchomości obciążonej, jeżeli zaś właściciel poniesie na skutek ustanowienia służebności drogi koniecznej szkodę, to obowiązany jest wykazać jej wysokość (art. 6 k.c.) (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2000 roku, V CKN 43/00, OSNC 2000/11/206, Wokanda 2000/10/9, Biul.SN 2000/7/11, M.Prawn. 2000/10/651). Wynagrodzenie powinno być określane jako świadczenie jednorazowe (por. S. Rudnicki: Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga druga. Własność i inne prawa rzeczowe, LexisNexsi 2006, s. 74).

W związku z powyższym Sąd ustalając należne uczestnikowi postępowania (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. wynagrodzenie bazował na ustaleniach i wnioskach końcowych biegłego sądowego A. T. w zakresie wariantu oznaczonego literami A – B – C – D – A przyjmując jednorazowe wynagrodzenie w kwocie 1.009 złotych jako świadczenie ekwiwalentne za ustanowienie służebności.

Podsumowując na podstawie powołanych przepisów orzeczono jak w punkcie I i II sentencji postanowienia. O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c. W ocenie Sądu także termin płatności ustalonego wynagrodzenia jest wystarczający dla zgromadzenia przez wnioskodawczynię środków na ten cel i zabezpiecza interesy uczestnika postępowania.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 1 i 3 k.p.c. Należy zauważyć, iż w sprawie o ustanowienie służebności drogi koniecznej, ze względu na to, że zainteresowani nie mają wspólnych interesów, nie stosuje się w zasadzie art. 520 § 1 k.p.c. W postępowaniu nieprocesowym sąd ma możliwość oceny, czy rodzaj sprawy, jej okoliczności, wątpliwość występujących w niej zagadnień prawnych czyniły i w jakim zakresie nietrafność, lub nawet oczywistą niesłuszność stanowiska któregoś z uczestników w tym sensie „przegrywającego sprawę” i w zależności od tej oceny odmówić zasądzenia, albo zasądzić zwrot kosztów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2012 roku, I CZ 148/12, OSNC-ZD 2013/2/45, Biul.SN 2013/2/14). W postępowaniu nieprocesowym interesy uczestników są sprzeczne w sprawie o ustanowienie służebności, ponieważ powstaje wyraźna kontradycja co do oczekiwanego wyniku sprawy, gdyż wnioskodawca oczekuje uwzględnienia wniosku, a będący w opozycji uczestnik jego oddalenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 2011 roku, II CZ 55/11, LEX nr 949024). W ocenie Sądu w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie zaistniały przesłanki do obciążenia uczestnika postępowania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. całością kosztów postępowania poniesionych przez

wnioskodawczynię, która była osobą inicjującą postępowanie. Należy zauważyć, iż to wnioskodawczyni uzyskała dostęp do drogi publicznej poprzez ustanowienie służebności i jako zainteresowana powinna ponieść związane z tym koszty, w tym zwłaszcza koszt opinii biegłego sądowego z zakresu geodezji oraz częściowo koszty opinii biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości. Łącznie na koszty postępowania w sprawie złożyła się opłata od wniosku w kwocie 200 złotych, koszty przejazdu na oględziny 292 złotych, wynagrodzenie biegłego sądowego z zakresu geodezji 2.029,18 złotych i wynagrodzenie biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości w kwocie 2.077,74 złotych – łącznie 4.598,92 złotych. Wskazane koszty zostały uiszczone przez wnioskodawczynię do kwoty 3.3121,18 złotych. W ocenie Sądu brakująca kwota 1.277,74 złotych tytułem części wynagrodzenia biegłego z zakresu szacowania nieruchomości należało obciążyć uczestnika postępowania (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. z uwagi na to, iż uczestnik postępowania wnioskował o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości we wszystkich trzech wariantach, a zatem w tej części zaistniały podstawy do obciążenia tymi kosztami uczestnika postępowania na podstawie powołanych przepisów w związku z art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2014 r., poz. 1025 j.t. ze zm.). W podanym zakresie interesy zainteresowanych były sprzeczne w odniesieniu do dwóch wariantów przebiegi drogi koniecznej, które nie zostały uwzględnione przez Sąd.

W pozostałym zakresie o kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c.

Sędzia